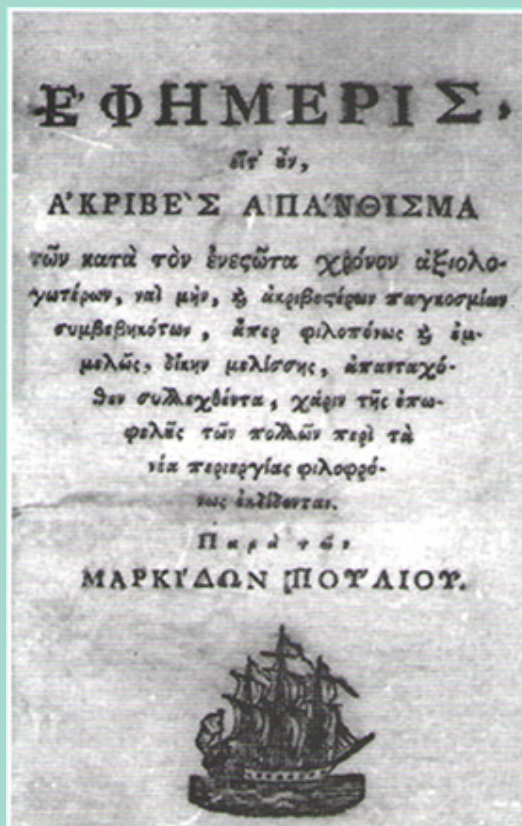

ESTUDIOS NEOGRIEGOS

REVISTA CIENTÍFICA
DE LA
SOCIEDAD HISPANICA DE ESTUDIOS NEOGRIEGOS

2013

Número 15

SOCIEDAD HISPÁNICA DE ESTUDIOS NEOGRIEGOS
Vitoria-Gasteiz 2013

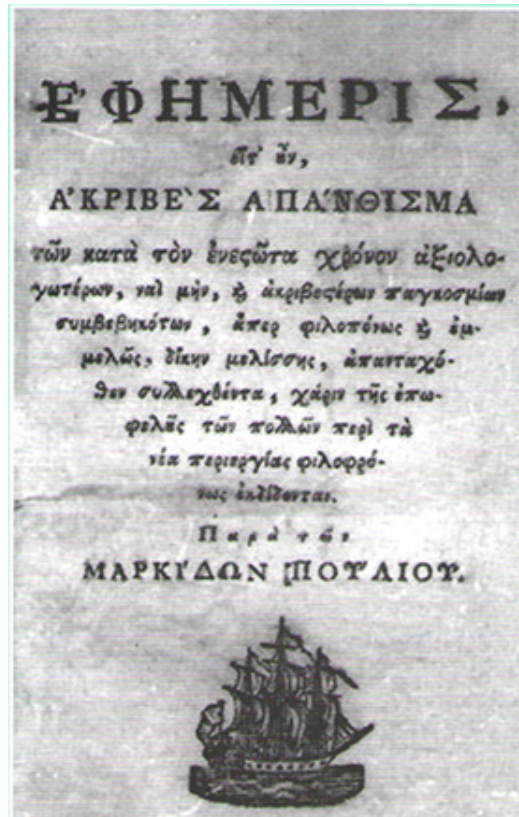
ESTUDIOS NEOGRIEGOS

ESTUDIOS NEOGRIEGOS

REVISTA CIENTÍFICA
DE LA
SOCIEDAD HISPANICA DE ESTUDIOS NEOGRIEGOS

Número 15

2013

SOCIEDAD HISPÁNICA DE ESTUDIOS NEOGRIEGOS
Vitoria-Gasteiz 2013

ESTUDIOS NEOGRIEGOS: Revista científica de la Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos. Título abreviado: *Estud. Neogriegos* – N. 1 (1997) – Granada: Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos, 1997-2001, País Vasco, 2003-2005, Vitoria-Gasteiz, 2009-2013.

Anual

ISSN 1137-7003. Depósito Legal: GR- 82-97

1. Lengua griega medieval y moderna – Publicaciones periódicas 2. Literatura griega medieval y moderna – Publicaciones periódicas 3. Civilización griega medieval y moderna – Publicaciones periódicas I. Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos. Publicaciones

807.73/.74 (05) – 877.3/.4 (05) – 008 (495)(05) – 008(495.02)(05)

ESTUDIOS NEOGRIEGOS, publicación científica anual de la Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos, acoge trabajos originales e inéditos en forma de artículos, actualizaciones bibliográficas, reseñas y noticias, relacionados con la Grecia medieval, moderna y contemporánea, preferentemente en los ámbitos artístico, filológico, histórico, lingüístico y de traducción.

Quienes deseen enviar originales para su publicación habrán de ser socios de la SHEN. También podrán publicarse trabajos de miembros de la Sociedad Europea de Estudios Neogriegos.

Estudios Neogriegos se edita una vez al año. El plazo de entrega de originales finaliza el día 30 de septiembre. El Comité editorial acusará recibo de la recepción de los originales y se iniciará el proceso evaluador de los trabajos. Todos los trabajos recibidos serán evaluados por al menos dos especialistas en cada materia. Durante el proceso se mantendrá el anonimato tanto de los evaluadores como de los autores. La aceptación o no del trabajo será comunicada al autor en diciembre. Después, a medida que se avance en la composición de la revista, el autor recibirá las galeras de la compaginación para que las devuelva corregidas en el plazo indicado.

La extensión máxima de los trabajos es de 6000 palabras y tendrán que ir precedidos por el título – en la lengua del artículo y en inglés-, el nombre del autor o autores, y la dirección completa de la institución a la que pertenecen. Todos los artículos incluirán un resumen en la lengua de redacción del artículo y otro en inglés, de un máximo de seis líneas, así como las palabras clave en los mismo idiomas (máximo cinco). Para las reseñas, se recomienda un máximo de 1500 palabras. El número de palabras incluye las notas y la bibliografía utilizada tanto en artículos como en reseñas. La información sobre las normas de publicación se detalla en las páginas finales del volumen.

EQUIPO DE DIRECCIÓN

Directora: Olga Omatos Sáenz (*Universidad del País Vasco*)
Secretaria: Alicia Morales Ortiz (*Universidad de Murcia*)

CONSEJO DE REDACCIÓN

Javier Alonso Aldama (*Universidad del País Vasco*), José Antonio Costa Ideias (*Universidad Nova de Lisboa*), Ernest Marcos Hierro (*Universitat de Barcelona*), Francisco Morcillo Ibáñez (*IES Albacete*), Encarnación Motos Guirao (*Universidad de Granada*), Manuel Serrano Espinosa (*Universidad de Alicante*), Penélope Stavrianopulu (*Universidad Complutense de Madrid*).

CONSEJO ASESOR

Miguel Castillo Didier (*Universidad de Santiago de Chile*), Kostas Dimadis (*Freie Universität Berlin*), José Mª Egea (*Universidad del País Vasco*), Hans Eideneier (*Universität zu Köln-Universität Hamburg*), Παναγιώτης Γιαννόπουλος (*Université Catholique de Louvain*), Γιάννης Χασιώτης (*Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*), Ερασμοσθένης Καγωμένος (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), Antonio Melero Bellido (*Universidad de Valencia*), Moschos Morfakidis Filactós (*Universidad de Granada*), Constantino Nikas (*Università degli Studi di Napoli "L' Orientale"*) y Kostas Tsiropoulos (*Atenas*).

COMPAGINACIÓN Y CORRECCIÓN: Equipo de dirección

IMPRESIÓN: ALSUR

SUSCRIPCIÓN Y COMPRA: España y América Latina, 35€; Europa, 40€; Norteamérica 40€.

INFORMACIÓN Y CONTACTO: revista@shen.org.es – guerufi@euskalnet.net – <http://www.shen.org.es>

Apartado postal 2.111. E-01006 Vitoria-Gasteiz. España

Esta publicación se ofrece en intercambio con cualquier otra publicación también periódica que tenga parecidos intereses y cobertura. El Equipo de dirección no se responsabiliza de las opiniones de los autores de los trabajos.

SUMARIO

Editorial.....	7
Τα κύρια ονόματα προσώπων και οι ταυτίσεις τους στο <i>Διγενή Ακρίτη</i> (χφ. Escorial): Αναλυτικός πίνακας <i>Major Names of Persons in Digenis Akritis (mss. Escorial): Detailed Index</i> Ιωάννης Κιορίδης.....	9-21
Ιούστος Γλυκός, ένας ποιητής-φάντασμα: το <i>Πένθος θανάτου</i> έργο του Μ. Φαλιέρου <i>Iustos Glykos, a ghost-poet: the Πένθος θανάτου, a work of M. Phalieros</i> Günther S. Henrich.....	23-36
Dos viajeros polacos en la isla de Creta: M. K. Radziwiłł y M. Czermiński <i>Two Polish travelers into the island of Crete: M. K. Radziwiłł and M. Czermiński</i> Manuel Serrano.....	37-64
Estudio de las <i>nacionalidades</i> balcánicas a través de la visión del diplomático español Enrique Dupuy de Lôme <i>Study of the Balkan Nationalities through the Point of View of the Spanish Diplomat Enrique</i> <i>Dupuy de Lôme</i> Dimitris Miguel Morfakidis Motos.....	65-86
Ιστορική παράδοση και πολιτικός ρεαλισμός: Η ελληνική πολιτική εναντί του αρμενικού ζητήματος (1876-1996) <i>Historical tradition and political realism: The Greek policy towards the Armenian question</i> Ιωάννης Κ. Χασιώτης.....	87-131
Βυζαντινισμός και φυλή: Κ. Π. Καβάφης, Τ. Κ. Παπατσώνης, Λίνος Πολίτης <i>Byzantinism and race: C. P. Cavafy, T. K. Papatsonis, Linos Politis</i> Δημήτρης Κόκορης.....	133-144
Canciones y cantores en la <i>Odisea</i> de Kazantzakis <i>Songs and Singers in Kazantzakis' Odyssey</i> Helena González-Vaquerizo.....	145-161
La condición humana en Elytis <i>The human condition in Elytis</i> José Ramón Arana Marcos.....	163-175

Από την αλληλογραφία του Αντώνη Μυστακίδη Μεσεβρινού <i>The Correspondence of Antonis Mystakidis Mesebrinos</i> Θεοδόσης Πυλαρινός.....	177-185
Τα τοπόσημα ως δείκτες προσωπικού χρόνου στο λογοτεχνικό έργο του Αντρέα Φραγκιά <i>Landmarks as indicators of personal time in the literary work of Andreas Franghias</i> Άλκηστις Σουλογιάννη.....	187-190
Actualización bibliográfica sobre la filmografía de Michael Cacoyannis <i>Cacoyannis's Filmography: a Bibliographic Update</i> Alejandro Valverde García.....	191-206
Recensiones.....	207
José Soto Chica, <i>Bizancio y los Sasánidas. De la lucha por el Oriente a las conquistas árabes (565-642)</i> (M. I. Cabrera Ramos) - Margarita Vallejo Girvés, <i>Hispania y Bizancio. una relación desconocida</i> (M. I. Cabrera Ramos) - Josep Esquerrà Nonell, <i>Spania (552-624): Límite de la Ecúmene</i> (D. Hernández) - Konstandinos P. Kavafis, <i>Esborranyis i poemes inacabats</i> (E. Marcos) - Eusebi Ayensa, <i>D'una nova llum. Carles Riba i la literatura grega moderna</i> (E. Marcos) - Nikos Kavadias, <i>Li i altres relats</i> (E. Marcos) - Κώστας Κουτσοурέλης, <i>Κ.Π. Καβάφης</i> (Γ. Βαρθαλίτης) - Mitsos Alexandrópulos, <i>Relatos</i> (V. Martínez Cárceles) - Patrick Leigh-Fermor, <i>Roumeli: viajes por el norte de Grecia</i> (A. Morales Ortiz) - Artemis Cooper, <i>Patrick Leigh Fermor</i> (A. Morales Ortiz) - Dolores Payás, <i>Drink time. En compañía de Patrick Leigh Fermor</i> (A. Morales Ortiz).	
Reseñas de Actividades.....	233
Ciclo conferencias <i>Miradas sobre Grecia</i> , Universidad de Murcia (C. Martínez Campillo) - Homenaje Profesora Stavrianopoulou, Universidad Complutense (P. González Serrano) - Congreso SHEN, Valencia (F. Morcillo) - Necrológica Alexiou (M. Serrano) - Presentación revista Frear (V. López Recio) - Presentación Colección Romiosyne (J. J. Tejero) - En recuerdo de Angelopoulos (<i>A. Ντελλής</i>)	

Editorial

Presentamos el número 15 de *Estudios Neogriegos, Revista Científica* correspondiente al año 2013, con un cierto retraso por causas ajenas a nuestra voluntad. Recordemos que la presente revista es el órgano de difusión de la Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos, tiene periodicidad anual y recoge trabajos originales e inéditos en forma de artículos, actualización bibliográfica, reseñas de publicaciones de interés para nuestros estudios y trabajos de investigación relacionados con la Grecia medieval, moderna y contemporánea, en los ámbitos artístico, filológico, histórico, lingüístico y literario. Nuestra revista está abierta tanto a nuestros socios como a aquellos que pertenezcan a alguna otra asociación, así como a profesores invitados cuya participación constituirá sin duda un sello de calidad para la misma. Acogeremos la publicación de trabajos de especialistas en cualquier aspecto del mundo neogriego, que aparecerán publicados en las diversas lenguas de España, y en las lenguas griega e inglesa.

El presente número, recoge once artículos de profesores e investigadores españoles y griegos, así como las numerosas recensiones y reseñas recibidas. El Equipo de Dirección y el Consejo de Redacción de la revista *Estudios Neogriegos* agradecen la participación de los que presentan aquí sus trabajos y el apoyo del Consejo Asesor, sin cuya ayuda no podríamos conseguir que nuestra publicación alcance los objetivos de rigor y calidad que nos hemos propuesto.

El equipo de dirección

Leading article

We here present the number 15 of the *Estudios Neogriegos, Revista Científica*, corresponding to year 2013, with some delay for circumstances which are external to us. We shall remember that this journal is the spreading means for the *Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos* (in English, “Hispanic Society of Neo-Greek Studies”) and is released yearly, gathering original and unpublished works in the form of articles, bibliographic actualization, reviews of interesting publications for our studies and research works related to the medieval, modern and contemporary Greece, in the fields of art, philology, history, linguistics and literature. Our journal is open both to our members and to those who belong to any other association, as well as to invited professors whose participation will constitute, without any doubt, a quality mark for the journal. We will host the publication of works by specialists in any aspect of the neo-Greek world, and they will be published in the different languages of Spain, as well as in Greek and English language.

The current number gathers eleven articles of professors and researchers from Spain and Greece, apart from of course the numerous recensions and reviews received. The Direction Team and the Edition Council of the journal *Estudios Neogriegos* are really thankful about the participation of those people presenting here their works and about the support of the Advisory Council, whose help is essential to make our journal reach the aims of preciseness and quality we have set for ourselves.

The direction team

ΤΑ ΤΟΠΟΣΗΜΑ ΩΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
ΣΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΑΝΤΡΕΑ ΦΡΑΓΚΙΑ

Άλκηστις Σουλογιάννη
Διδάκτωρ Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών,
κριτικός βιβλίου, διευθύντρια επί τιμή του
Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Αντρέας Φραγκιάς (1921-2002), από τους σημαντικότερους συγγραφείς στο πλαίσιο της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας, συνδυάζει τον ρεαλισμό με στοιχεία νεωτερικού δημιουργικού λόγου, όπου εντάσσεται η αξιοποίηση τοπόσημων ως δεικτών του προσωπικού χρόνου με έμφαση στο παρελθόν.

Τα τοπόσημα προέρχονται από τον αντικειμενικό κόσμο και με τη χρήση της μεταφοράς λειτουργούν ως γέφυρα ανάμεσα στην αντικειμενική και στην υποκειμενική πραγματικότητα, όπως αναγνωρίζεται στα βιβλία *Άνθρωποι και σπίτια* (1955), *Η καγκελόπορτα* (1962), *Λοιμός* (1967), *Το πλήθος* (α' τόμος 1985, β' τόμος 1986), κατά την ανάπτυξη μειζόνων θεμάτων όπως: το αλόγιστο πάθος, η ανθρώπινη αντοχή, η ψυχή ως ορμή και έξαρση, ο δισταγμός, η βία, η φαντασίωση αντί του βιώματος, η ήττα, το ταξίδι, ο προορισμός.

ABSTRACT

Antreas Fragkias (1921-2002), among the most important writers of the contemporary greek literature, combines realism with elements of the modern creative writing.

In this framework A. Fragkias uses realistic landmarks as indicators for the personal time with an emphasis on the past. The landmarks, through the use of metaphor, are the bridge between the objective and the subjective world, as recognized in the novels *Men and houses* (1955), *The iron gate* (1962), *Plague* (1967), *The crowd* (v. I 1985, v. II 1986), where great themes are developed: the irrational pathos, the human endurance, the psyche as impetus and exaltation, the hesitation, the violence, the illusion instead of the experience, the defeat, the journey, the destination.

Παρόλον ότι ο Αντρέας Φραγκιάς (1921-2002) έχει γραμματολογικά ενταχθεί στο κλίμα του αφηγηματικού (ψυχολογικού και κοινωνικού) ρεαλισμού, εντούτοις πολύ ενωρίς, εννοώ: από την αρχή της δημιουργικής παραγωγής του, έδωσε δείγματα νεωτερικού δημιουργικού λόγου, δηλαδή τεκμήρια απόκλισης από την κοινή χρήση της γλώσσας.

Στα δείγματα αυτά ανήκει η χρήση τοπόσημων ως δεικτών του προσωπικού χρόνου, με την έννοια της υποκειμενικής πρόσληψης του φυσικού-ιστορικού χρόνου και της σταθερής διατήρησης αυτού ως βιωματικού φορτίου, από την οπτική των κειμενικών χαρακτήρων, με τη συνδρομή και του φαινομένου της μεταφοράς.

Τα τοπόσημα προέρχονται από τον αντικειμενικό κόσμο, αλλά με τη χρήση της μεταφοράς εξελίσσονται σε παραμέτρους του κειμενικού κόσμου, και πάντως

λειτουργούν ως γέφυρα ανάμεσα στην αντικειμενική και στην υποκειμενική πραγματικότητα.

Από την άλλη πλευρά, τα τοπόσημα αναγνωρίζονται ως το ψυχολογικό αντίστοιχο του προσωπικού χρόνου, το οποίο προσδιορίζει το βιωματικό και το σημασιολογικό περιεχόμενο αυτού.

Με τον τρόπο αυτόν, ο Αντρέας Φραγκιάς προσφέρει μια ενδιαφέρουσα παραδειγματική εφαρμογή για την έννοια του χωρόχρονου.

Η πρόσληψη της λεγόμενης βαθείας (σημασιολογικής) δομής των κειμένων του Αντρέα Φραγκιά, κάτω από την κυριολεκτική διατύπωση της κειμενικής επιφάνειας, επιτρέπει μια μορφή κωδικοποίησης της αντιστοιχίας τοπόσημων και προσωπικού χρόνου, στο πλαίσιο της οποίας το παρελθόν αντιπροσωπεύει ένα πανίσχυρο στοιχείο.

Πρωτίστως το απολύτως δεσμευτικό, ανυπέβλητο και ανυποχώρητο παρελθόν, όπως δηλώνεται με τα καμένα σπίτια στο βιβλίο *Άνθρωποι και σπίτια* (1955), αποτελεί τον αποκλειστικό παράγοντα στη διαχείριση και στην οργάνωση του θεματικού υλικού του βιβλίου, και περαιτέρω λειτουργεί ως αποκλειστικό χρονόσημο στο πλαίσιο του χωρόχρονου που αντιστοιχεί στον κειμενικό κόσμο. Η σταθερή επίσκεψη των κειμενικών προσώπων στα καμένα σπίτια δηλώνει ακριβώς τη σταθερή επίσκεψη στον προσωπικό παρελθόντα χρόνο ως τη μόνη διαδικασία ένταξης στον κειμενικό κόσμο, πράγμα που αποτελεί το αποκλειστικό περιεχόμενο του προσωπικού χωρόχρονου.

Μια άλλη μορφή διαχείρισης του παρελθόντος αφορά τη διαδικασία, μάλλον την απέλπιδα προσπάθεια υπέρβασης αυτού, όπως δηλώνουν οι έρημοι δρόμοι, το τυπογραφείο, η αυλή με τις κάμαρες και τη σκόνη επάνω στα πράγματα, και κυρίως η σιδερένια αλύορτα στο βιβλίο *Η καγκελόπορτα* (1962). Με αυτά τα δεδομένα το παρελθόν ορίζεται ως μια ρευστή χρονική έκταση. Τα τοπόσημα αντιστοιχούν σε μηχανισμούς που κινητοποιούνται για την εκατέρωθεν παραβίαση των ορίων ανάμεσα σε δύο συμβατικές χρονικές βαθμίδες που αντιπροσωπεύουν το παρελθόν και το παρόν. Τυπικός δείκτης είναι το τυπογραφείο, και κατά συνεκδοχή οι τυπωμένες εφημερίδες που καταγράφουν το παρόν με βασικό στοιχείο τις εκκρεμότητες του παρελθόντος. Άλλο δείκτη για την παραβίαση των ορίων ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν αποτελούν οι έρημοι δρόμοι, «ίδιοι μα πάντα άγνωστοι», ως τοπογραφικές παράμετροι του τυπογραφείου και ως σήματα για τις εκκρεμότητες του παρελθόντος.

Ο Αντρέας Φραγκιάς διατυπώνει το φαινόμενο επιγραμματικά και αφοριστικά: «κάθε πρωί τελειώνει η χτεσινή μέρα».

Κυρίως όμως το φαινόμενο αποτυπώνει η σιδερένια αλύορτα, η *καγκελόπορτα*, το σταθερό όριο ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν. Το βήμα που οδηγεί τον κόσμο της αυλής προς τον ανοιχτόν ορίζοντα πέρα από την καγκελόπορτα, αντιπροσωπεύει την τολμηρή, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, διαδικασία για την

παραβίαση/κατάργηση της ισχύος του παρελθόντος και την ένταξη στις συνθήκες του παρόντος.

Στο κειμενικό σύμπαν του Αντρέα Φραγκιά φαίνεται σαφώς ότι η υπέρβαση του παρελθόντος δεν είναι απλή υπόθεση. Το ζήτημα δημιουργείται καθώς το παρελθόν παγιώνεται σε έναν τύπο χωρόχρονου με ισχύ διαχρονική και με χαρακτήρα γενικό και δεσμευτικό.

Τα στοιχεία αυτά βρίσκουν εφαρμογή στο βιβλίο *Λοιμός* (1967), σε ένα περιβάλλον που είναι μια τυπική περίπτωση Μη-τόπου, για να δανεισθώ τη διατύπωση από τον αρχιτέκτονα και θεωρητικό της αρχιτεκτονικής Γιώργο Σημαιοφορίδη (1955-2002), συνεργάτη μεταξύ άλλων και του ισπανικού αρχιτεκτονικού περιοδικού *El Croquis*, από τα πλέον έγκυρα έντυπα του χώρου διεθνώς.

Βασικό στοιχείο αυτού του Μη-τόπου είναι η βαριά σκιά του παρελθόντος με ποικίλες (αναγνωρίσιμες) συνδηλώσεις, η διατύπωση των οποίων αφενός προσδίδει στο παρελθόν τον χαρακτήρα του παρόντος (το παρελθόν ισχύει σταθερά ως παρόν), και αφετέρου εξασφαλίζει τον γενικό χαρακτήρα του Μη-τόπου.

Οι συνδηλώσεις που προσδιορίζουν τον Μη-τόπο, εξελίσσονται στο βιβλίο *Το πλήθος* (α' τόμος 1985, β' τόμος 1986) σε συγκεκριμένους δείκτες που δηλώνουν μια ευθύγραμμη διάρκεια χρόνου χωρίς περιεχόμενο, όπως αναγνωρίζεται να ισχύει ως παρόν α-χρονικό με γενικό χαρακτήρα. Τοπότητα-δείκτες που προσδιορίζουν αυτό το χρονικό καθεστώς, είναι π. χ. ένα σκοπευτήριο, ένας σταθμός, ένα διοικητικό κτήριο, ένα τούνελ, που αντιπροσωπεύουν θύλακες αυτοτελών κοινοτήτων πλήθους. Οι θύλακες αυτοί φαίνεται να αποτελούν μορφές κειμενικού κόσμου που κωδικοποιούνται από τον συγγραφέα με τα υποκειμενικά «ζωγραφιστά τοπία», ως μια μετα-πραγματικότητα παράλληλη προς τον εξωτερικό αντικειμενικό κόσμο, προς την οποία τείνει (δεν ενδιαφέρει το αποτέλεσμα) να βρει διέξοδο το περιεχόμενο των θυλάκων.

Ο αντικειμενικός κόσμος φαίνεται να επιδεικνύει μια ανοχή για τα (υπο-)κειμενικά τοπία, τα οποία με τη σειρά τους φαίνεται να επιδιώκουν την κατάργηση του αντικειμενικού κόσμου, μέσα σε κλίμα βίας και φόβου. Στο σημασιολογικό αυτό σύστημα, το συναίσθημα αντιπροσωπεύει μια υποκειμενική ανάγκη, απευθυνόμενο σε είδωλα χωρίς αντικειμενικό αντίκρισμα.

Καθώς παρακολουθούμε την εξέλιξη της δημιουργικής γραφής του Αντρέα Φραγκιά ως συνόλου (εννοώ: χωρίς να διακρίνουμε αυτή στα συγκεκριμένα βιβλία), αποτελεί ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα διαδικασία να εντοπίσουμε την οργάνωση των συνδηλώσεων που παραπέμπουν σε πολιτικές θέσεις, λειτουργούν ως το πολιτισμικό βάθος του κειμένου, και περαιτέρω αντιπροσωπεύουν την ποιότητα των αξιωματικών ή αφοριστικών διατυπώσεων του συγγραφέα, δηλαδή εντέλει τις αρχές του κειμενικού του κόσμου.

Στο πλαίσιο αυτό αναγνωρίζουμε την ευρηματική διαχείριση μειζόνων θεμάτων, όπως είναι το αλόγιστο πάθος και η κατασπατάληση των δυνάμεων, η ανθρώπινη

αντοχή, το κρίνειν αντί του μετανοείν, η ψυχή ως ορμή και ως έξαρση, ο δισταγμός και η βία, η φαντασίωση ως υποκατάστατο του βιώματος, η ήττα, η απόκλιση από τον σκοπό, το ταξίδι και ο προορισμός.

Ο ρεαλισμός του Αντρέα Φραγκιά διεκπεραιώνεται κυρίως, ως αναμενόμενο, με την κυριολεκτική χρήση της γλώσσας. Αφού όμως εξ ορισμού πρόκειται για δημιουργική γραφή, είναι αυτονόητη και η συνδρομή του φαινομένου της μεταφοράς.

Στα κείμενα του Αντρέα Φραγκιά η εκφορά της μεταφοράς ως αναγωγή του σημαίνοντος (η σημασιολογική μονάδα ορισμού) στο συνδηλούμενο σημαινόμμο (η σημασιολογική τιμή της μεταφοράς) ακολουθεί συνήθως τους κανόνες της κοινής χρήσης της γλώσσας.

Κατά την οργάνωση των συμφραζομένων σε ό,τι αφορά τα τοπόσημα, η εμπλοκή της μεταφοράς συχνά ακολουθεί τους τρόπους των αποκλίσεων από την κοινή χρήση του λόγου. Στο κλίμα των αποκλίσεων εντάσσονται διατυπώσεις, όπως: «Η ερημιά του πρωινού γίνεται διαπεραστική» (*Η καγκελόπορτα*), «στο πρόσωπό του εγκαταστάθηκε μια καταχνιά» (*Το πλήθος*, β'), «αραιά στίγματα από άρρωστο φως» (*Το πλήθος*, β'), «Το μουρμουρητό πορεύεται ... κι εσύ προσπαθείς ... να χωθείς πιο βαθιά μέσα του» (*Το πλήθος*, β'), «Δεν αντέχω ... ν' αναπνέω σύμβολα» (*Το πλήθος*, β').

Πάντως, ακόμα και στην περίπτωση της ολοκληρωτικής κυριαρχίας της ρεαλιστικής αφήγησης, όπως ισχύει π. χ. στο βιβλίο *Άνθρωποι και σπίτια*, ανιχνεύεται μια γενική, σημασιολογική περιρρέουσα ατμόσφαιρα που δηλώνει τη συνειδητή απόκλιση του Αντρέα Φραγκιά από τους κοινούς τρόπους επικοινωνίας, δηλαδή από τους κοινούς τρόπους διατύπωσης και μετάδοσης του μηνύματος. Η ατμόσφαιρα αυτή αποδίδει τον χαρακτήρα του κειμενικού κόσμου του Αντρέα Φραγκιά, όπως αυτός (ο κόσμος) οργανώνεται κατ' απόκλιση από την κοινή, δηλαδή συμβατική πραγματικότητα, καθώς βασίζεται στο προσωπικό, αποκλίνον από το κοινό μέτρο, σύστημα ιδεών του συγγραφέα, με πλέον ενδεικτική διατύπωση στο βιβλίο *Λοιμός*. Και επειδή ακριβώς πρόκειται για ρεαλιστική αφήγηση, τα τοπόσημα επιλέγονται από τον αντικειμενικό κόσμο προκειμένου να λειτουργήσουν ως ευάγωγοι αλλά και αναγνωρίσιμοι δίαυλοι διεκπεραίωσης αποκλίσεων κατά τη σημασιολογική οργάνωση του κειμένου.

Αυτά τα δεδομένα αποκαλύπτουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του δημιουργικού λόγου του Αντρέα Φραγκιά.

ESTUDIOS NEOGRIEGOS
REVISTA CIENTIFICA DE LA
SOCIEDAD HISPANICA DE ESTUDIOS NEOGRIEGOS

SUMARIO

Editorial.....	7
Τα κύρια ονόματα προσώπων και οι ταυτίσεις τους στο <i>Διγενή Ακρίτη</i> (χρ. Escorial): Αναλυτικός πίνακας; <i>Ιωάννης Κιορίδης</i>	9-21
Ιούστος Γλυκός, ένας ποιητής-φάντασμα: το <i>Πένθος θανάτου</i> έργο του Μ. Φαλιέρου <i>Günther S. Henrich</i>	23-36
Dos viajeros polacos en la isla de Creta: M. K. Radziwiłł y M. Czermiński <i>Manuel Serrano</i>	37-64
Estudio de las nacionalidades balcánicas a través de la visión del diplomático español Enrique Dupuy de Lôme; <i>Dimitris Miguel Morfakidis Motos</i>	65-86
Ιστορική παράδοση και πολιτικός ρεαλισμός: Η ελληνική πολιτική εναντί του αρμενικού ζητήματος (1876-1996); <i>Ιωάννης Κ. Χασιώτης</i>	87-131
Βυζαντινισμός και φυλή: Κ. Π. Καβάφης, Τ. Κ. Παπατσώνης, Λίνος Πολίτης <i>Δημήτρης Κόκορης</i>	133-144
Canciones y cantores en la <i>Odisea</i> de Kazantzakis <i>Helena González-Vaquero</i>	145-161
La condición humana en Elytis; <i>José Ramón Arana Marcos</i>	163-175
Από την αλληλογραφία του Αντώνη Μυστακίδη Μεσεβρινού <i>Θεοδόσης Πυλαρινός</i>	177-185
Τα τοπία ως δείκτες προσωπικού χρόνου στο λογοτεχνικό έργο του Αντρέα Φραγκιά <i>Αλκησις Σουλογιάννη</i>	187-190
Actualización bibliográfica sobre la filmografía de Michael Cacoyannis <i>Alejandro Valverde García</i>	191-206
Recensiones.....	207
José Soto Chica, <i>Bizancio y los Sasánidas. De la lucha por el Oriente a las conquistas árabes (565-642)</i> (M. I. Cabrera Ramos) - Margarita Vallejo Girvés, <i>Hispania y Bizancio. una relación desconocida</i> (M. I. Cabrera Ramos) - Josep Esquerrà Nonell, <i>Spania (552-624): Límite de la Ecúmene</i> (D. Hernández) - Konstandinos P. Kavafis, <i>Esborranyis i poemes inacabats</i> (E. Marcos) - Eusebi Ayensa, <i>D'una nova llum. Carles Riba i la literatura grega moderna</i> (E. Marcos) - Nikos Kavadias, <i>Li i altres relats</i> (E. Marcos) - Κώστας Κουτσορέλης, <i>Κ.Π. Καβάφης</i> (Γ. Βαρθαλίτης) - Mitsos Alexandrópulos, <i>Relatos</i> (V. Martínez Cárceles) - Patrick Leigh-Fermor, <i>Roumeli: viajes por el norte de Grecia</i> (A. Morales Ortiz) - Artemis Cooper, <i>Patrick Leigh Fermor</i> (A. Morales Ortiz) - Dolores Payás, <i>Drink time. En compañía de Patrick Leigh Fermor</i> (A. Morales Ortiz).....	233
Reseñas de Actividades.....	233
Ciclo conferencias <i>Miradas sobre Grecia</i> , Universidad de Murcia (C. Martínez Campillo) - Homenaje Profesora Stavrianopoulou, Universidad Complutense (P. González Serrano) - Congreso SHEN, Valencia (F. Morcillo) - Necrológica Alexiou (M. Serrano) - Presentación revista Frear (V. López Recio) - Presentación Colección Romiosyne (J. J. Tejero) - En recuerdo de Angelopoulos (A. Ντελλής)	
Normas de Redacción.....	

Título abreviado: *Estud. Neogriegos*

2013, Número 15

ISSN: 1137-7003

Depósito Legal: GR. 82-97